

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Подписок члело по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш молодости і віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових пейзажів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що два крім неділь і руских свят о 5 1/2 год. пополуночі.
Редакция, администрация і экспедиция «Руслана» під ч. і. п. Дмитрового Харуцича. Експедиційний місцевий платоний Соколовський і насліді Гасемала.
Руконісці зредукції знішли на нове одне зсторонення. — Гасемалами печатані зліши від порції. — Оголошена зпачині прозивають ся по шні 20 с. від сторони, а в «Надсшні» 40 с. від сторони. Подлині і привиті доносені по 30 с. від сторони.

Австро-угорська політика в 1903 р.

(Конець).

Після відрочення державної ради, спричиненого чеською обструкцією, постановили чотири німецькі сторони: поступовці, людовці, християнські соціали і вірноконституційна шляхта утворити організацію для спільного поступовання в національних питаннях, вибрали виділ з 14 членів і виконний комітет з 4-х послів: Бернрайтер, Дершата, Грос і Люетер.

Вимушене угорською обструкцією пофнене висшого військового контингенту приневолито австрійське правительство внести димісію 26. червня, а пересидене тривало аж до 8. липня і закінчило ся цісарським відручним письмом до д-ра Кербера, котрим висловлено єму довіре. Лише др. Резек, чеський міністер, обставав при димісії і виступив з кабінету.

Дня 19. серпня розпорядив міністер війни задержане триріччяків аж по конець року в службі. В Австрії не можна було покликати ухвалених в лютім новобранців, позаяк перепороною сего була засторога Хярого, що покликане новобранців австрійських буде зависиме від ухвалення угорського рекрутационного закону. Задля того вимагано з всіх сторін скликання ради державної, хоч правительтво з тим вельми отягало ся. Тимчасом появил ся 17. вересня цісарський приказ військовий в Хлопах з нагоди маневрів, а 23. вересня скликано державну раду. На першім засіданю міністер-президент виголосив велику промову в дусі цісарського приказу військового і просив як найскорше ухвалити військовий закон в змінених текстї. Одначе державна рада опирала ся висшому контингентови, аж 26. вересня ухвалено давний контингент, а висший застережено законодавству. Тим усунено перепони розпущення триріччяків, котрих визволено розпорядком з 27. вересня із служби.

Після коротенької сесії державної ради зібрали ся с о й м и. В чеськім, стирійскім і буковиньскім розгосподарила ся обструкція, в галицкім послїдувало зложене мандатів послами руського клубу. Моравський сойм вибрав сталу комісію для переведення національного порозуміння.

По соймах скликанв знов державну раду 17. надоліста, а др. Кербер зложив тоді заяву, що пороблені угорському правительству гр. Тиси уступки у військових справах не нарушують одноцільности австро-угорської армії. Та річ викликала довгий парламентарний спір поміж обидвома міністрами-президентами. Державна рада була в осінній сесії зовсім бездійна, наслідком чеської обструкції. Ціла сесія проминула на довгій розправі над заявою д-ра Кербера, в якій всі сторони виголосили свої погляди і зазначили своє становище, що національні уступки в користь Угрів вимагають ревізії фінансових взаємин між Австрією і Угорщиною. Остаток часу змарновано наглими внесеннями і

се довело до скорого відрочення сесії 12. грудня. Посли розіхали ся з вражінєм, що друга така безплідна і безхосенна сесія не мала би ніякої цілі і що рада державна потребує конечного уздорвленя. Але які ліки мали би довести до сего, про се розбігають ся погляди. В останних часах і з німецького і з чеського боку обговорювано гадку вибору подібної сталої комісії для обради над національними справами, як се зроблено в моравскім соймі. Чи до сего дійде і чи в році 1904 можна буде поправити ці відносини, трудно предадіти.

Полковий язык.

Із заяв міністра війни ген. Пітрайха на засіданях бюджетової комісії австрійської делегації виходить, що військової заряд адає собі ясно справу із великої ваги, яку має для армії «полковий язык», с. є мова переважаючої більшости вояків в данім полку. Разом з мовою звернув міністер увагу також і на духа народного патріотизму, який належить пильно розвивати в полках, як і в військових школах, витворюючи заравом се пересвітченя, що добро власного народа зависить від блага монархії і від єдности та сили армії.

Узгляднене національного живла в армії є з військового становища зовсім зрозуміле. Нинішня воєнна штука приспособлює вояка на случай війни до самостійного виступленя в кождім положеню. Чи в обовязуючій чи розвідуючій службі, чи врешті в боєвій лінії, вояк мусить оперти ся на власнім спостереженю, на набутій вправі і на як найдогіднійшій використаню для себе обставин хвилі. Крім сего не тільки підофіцїр, але часто і простий жовнір приходить в положене в формі мельдунку передавати свої спостереженя старшим начальникам і тим самим впливати на дальшу воєнну акцію. Нераз від одного такого мельдунку зависить рішаюча децизия. Тому повиятно, що найбільшу вагу кладе ся у війську на докладність і вірність кождого звіту, чи то «мельдунку». Очевидно, що у підофіцїрів, які лиш від бід розпоряджують засобом кількадесяти німецьких слів, ані у вояків, які зовсім не знають німецької мови, не може такій мельдунку випасти вдоволяючо, колиб єго ждати від них не в рідній їх мові. Колиж з другої сторони старший видає розказ в незрозумілій для підвласних мові, то нічо лекшого, як о непорозуміне, похибку і неудачу.

Та не тільки з огляду на практичні згляди, але і на душевне розположенє молодих вояків знанє полкової мови у старших є вельми пожадане. Жовнір набирає більшого довіря і привязаня до ваяствителя, що відзивав ся до него в єго рідній мові, чим до «німця», що не має змоги порозуміти ся з ним ніяк. Чуючи довкола себе рідну мову, вояк не тужить так за родиною, як се буває особливо у рекрутів, набирає охоти до своєї служби, а тим самим і більшого зрозуміння та почутя свого обовязку. А так само і піддержуване національного патріотизму у вояків має величезне значіне для армії, яке вповні виявило би ся доперва в данім случаю серіозної, воєнної акції. Бо коли вояк іде в бій з окликом: «За вітчизну і цісаря!» то мусить передовсім мати в серці сю

вітчину, свій рідний край, свій народ, серед якого він виріс, виховав ся і з яким він звязаний тиєлчними нитками; всьо проче, то для него, з природи річи, там більш абстрактні, на чім низшим він стоїть умисловім ступіни.

Під зглядом означених міністром війни національних kwestій у війську, дїє ся в наших руських полках дуже лихо. Тут для офіцїрів майже не істнує руска полкова мова, а натомість они всі ломлять польщину, міцуючи єї з чеськими, словацькими та хорвацькими словами. Офіцїри-Поляки уживають остенційно супротив вояків польської мови, жадаючи, щоби наш вояк наломлював ся до неї. Підофіцїри-жиди, хотючи надати собі вид цивілізованих браці мейжепового визнаня, уникають також рускої мови, заступаючи єї польською, а так само богато підофіцїрів Поляків, ба на жалє навіть і Русинів. Очевидно тут «від голови риба чутна» і між низшими настоятелями віє такий дух, який виходить з интенцій висших командантів: компанійних та баталіонових, а передовсім самого полковника.

Але чималу вину поносимо і ми в тім, що під добу військо стає у нас прямо полонізаційним чинивком. Передовсім надто мало інтелігенції з Русинів посвячує ся військовому станови. Офіцїр Русин — се правдивий білий крук, а шкода, бож звісно, що і станови відносини у війську не є гірші чим денебудь инде і кождий офіцїр може виконувати благодатний вплив на цілі покоління рік-річно пересуваючих ся через єго руки рекрутів. Вагалі і на кождій області видно у нас заінтересованє і змагання, але про військо ніхто й не думає, хотяй оно є загальним обовязком і в житю кождого горожанина, а тим більше в житю простолюдини відгриває знатну ролю.

Для вивченя всіх інших мов є підручники і короткі, практичні граматки з поясненями на якійсь вишній світовій мові. У нас такого підручника нема, бодай я не стрічав написи: «Wollen Sie ruthenisch sprechen?» А тим менше нема підручника, який би офіцїрам-Німцям зміг удостоювати нашу бесіду. Всі інші язики мають такі підручники, як пр. «Polnische Regiments-Sprache», видана після угорського підручника якимсь емеритованим капітаном. Після короткої граматки, в якій подані найголовніші правила відмінн слів, наведено там кількадесять зворотів, характеристичних для польського язика а приходячих в частім уживаню в військовій службі, а відтак словарець слів, які потрібні у всяких випадках і розмовах в касарни, на площі муштри і в полевій службі. Є се підручник до дуже скромного обєму язикових відомостей, але так уладжений, що вистарчає вповні для військових цілий. Чия воля і охота, може опієля студіювати мову, але від такого підручника мусить зачати кождий офіцїр, що приходить до нас без знакомости одної з краєвих мов.

Отже в тім лежить великий недостаток, що такого підручника для рускої мови доселі нема і для офіцїрів прямо не подано можности присвоїти собі руску полкову мову. Тому підносимо сю справу в надї, що наші фільзофі до спілки з фаховими, військовими людьми зарадять як найскорше тій некучій потребі, тимбільше, що така книжка, колиб узискала апробату корпусної команди, мала би певні вигляди також і на материяльне поводженє.

Новорічні царські слова.

(Х) Буря, яка грозила так страшно на далекім сході Азії, починає втихомирювати ся під впливом багатозначних слів царя Миколая, висказаних з нагоди нового року і єї слова поділяла так, як слова на зворушене море. Доси не було звичаю, як те діє ся по інших європейських дворах, щоби монарх російського царства з нагоди нового року, приймаючи у себе дипломатів інших держав, вдавав ся з ними в політичні розмови. Сим разом зробив цар вимітку з огляду на вельми грізне положення в Азії і зложив неохотний доказ, що бажає всіми можливими способами удержати мирні взаємини з Японією. До японського амбасадора Куріна промовив цар, що не лише тепер, але і в будучині бажає приятельних взаємин з Японією і має повну надію мирної полагоди сучасного непорозуміння. Відтак звернувся до американського посла Карміка і заявив, що Росія не має нічого проти недавно заключеного торгового договору американсько-китайського, та що не думає робити перепони американським інтересам в Манджурії. Сими короткими але рішучими словами в одну мить розвіяв цар всякі сумніви щодо мирного настрою Росії і висловив рішуче бажання мирної полагоди непорозуміння.

Цар мало коли користує ся такою прилюдною нагодою, щоби висловити свої думки і змаганя, а тепер покористував ся новорічною нагодою, щоби виявити свою волю в так пекучій і грізній справі, а відомо, що воля царя, се воля Росії. Сими словами зазначив цар, що Росія хоче Японії зробити всякі можливі уступки, щоби не доводити до війни і признає права Китаю, щоби в Манджурії, занятій Росією, на основі торгових договорів заключених з іншими державами, був їм відкритий там приступ, отже щоби й для Японії були там відчинені двері. Цар не має нічого проти того, щоби Корея остала й на даліше під впливом японським, позаяк не лише тепер, але й в будучині бажає добрих з Японією взаємин, а се дасть ся досягнути лише вдоволяючим modus vivendi між Росією а Японією.

Сї новорічні царські слова стають певним доказом, що Росія не хоче війни і єї слова є потвердженням давніших змагань цар-миротворця, що бажав би довести до розбурення Європи. Сї рішучі слова можуть також вдоволити роздратованих і жадних війни Японців, котрим цар так великодушно, із береженням їх інтересів подає руку до мира. Японці були так зворушені і похопні до війни, позаяк не були певні будуч-

чини мимо уступок з російського боку. Але цар розвіяв єї сумніви і заявив рішуче бажання і в будучині удержувати приятельні взаємини з Японцями. Очевидно Японці не можуть вимагати, щоби Росія ввела в єї вимогам їх, щоби віддала Корею під японський протекторат, уступила в Манджурії і віддала східну азійську залізницю. Царські слова поставили золотий міст Японцям до відвороту, а коли вони будуть дальше перти до війни, тоді самі будуть приневолені прийняти за се всю відповідальність. Можна однак сподівати ся, що царські слова новорічні втихомиряють єю бурю, яка почала хвилювати на далекім сході Азії.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні року просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновленні передплати, зглядно о вирівнанні залежностей та о приєднуванні нам нових передплатників.

На грошевих переказах просимо дуже чітко виписувати адресу: «Адміністрація часопису Руслан».

Ціна поодиноких чисел нашої часописи знизжена на 10 сотиків.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Вівторник: руско-кат. *Богоявлення Господнє*; рим.-кат. Фердинанда, Генр. — В середу: руско-кат. Собор Іоана Хрест.; рим.-кат. Фабіяна і Севастіяна.

— **З львівського „Бояна“.** Задля сьвята Богоявлення проба хору переложена на середу дня 20. с. м. Співати муть ся нові твори музичні — прошу проте о участь всіх членів. — *Р. З.*

— **Для Львовян.** Пригадуємо, що відчит д-ра Ів. Франка на тему «Рік 1648 в польських тогочасних віршах» відбуде ся завтра 19. с. м. о 4. год., пополудні в сали пасажа Миколая. Вступ 10 сот. для молодіжи 5 сот. — *Виділ Кружка.*

— **Для Тернопільців.** Виділ філії Руского Тов-а педагогічного в Тернополі просить нас оголосити, що початок аматорського представлення «Коза дєреза» буде о 4½ год. пополудні (вторник 19. с. м.).

— **Виклад проф. Студинського** про Лисенкове сьвято у Києві, що відбув ся в суботу в «Рускій Бєсїді», зібрав, помямо недогідної пори і ошибочно поданої години (9 замість 6) одною із часописей, доволі значне число слухачів, у першій мірі пань. Ш. президент оповідав про побут у Києві із жаром і одушевленням та прямо пориваючо. Основою відчиту був загальний начерк переходу сьвята, але попри те зібрані почувли много таких епізодів із сьвята і з побуту наших делегатів в Києві, про які в часописях не було згадки. Виклад тривав 1½ години, нагороджений грімкими оплесками публіки.

— **Вечерниця з танцями в Стрию.** Для 1. лю-

того відбуде ся в великій салі «Народного Дому» в Стрию вечерок з танцями, устроєний заходом стрийських руских товариств. Запрошені вислають ся; хто би не одержав, а мав охоту прибути, зволить звернути ся устно або письменно до Вп. Яросл. Кисілевського, управ. «Нар. Торговлі» в Стрию.

— **Пожарний „Сокол“ в Побережю,** станиславського повіта, засновано на статуті львівського «Сокола». Намісництво затвердило вже статут.

— **Віче в Перемишлі** Дня 13. с. м. в полудне було в Перемишлі в міській салі народне віче. Учасників зібрало ся до 400, переважно селян. Народам проводив адв. др. Кормош. Політичний реферат мав адв. др. Евген Олесницький. Бєсідник пояснив давніше і нинішнє політичне положення Русинів і причини їх уопслїдження; представив справу поділу Галичини, закона о меншостях національних, зміни ординацій виборчих до сойму й ради державної на місце теперішних ледачих; виказав лихий нинішній устрій шкіл народних і міських, відтак перейшов на школи середні (спеціально обговоривши справу рускої гімназії в Станиславові) і на справу львівського університету; відтак представив уопслїжене рускої мови в урядах і вказав на пекучу потребу реформи адміністраційних урядів, при чім головно взяв на увагу добро громад, так нещасливих при нинішній системі політичній; під конець виказав економічне уопслїжене Русинів і рускої часті краю, а закінчив обговоренем проекту закона о бюрох посередництва праці. Реферат прийняти вічевики з одушевленням, почім ухвалили резолюції, в яких: 1) домагають ся зміни конституції в напрямі розширення і обмеження автономії народв, 2) протестують проти виокреміння Галичини, 3) жадають зміни виборчої ординації до державної ради, сойму, рад громадських і повітових, 3) протестують проти систематичного відсалая Русинів центральним правительством з їх жаданнями до галицького сойму, некомпетентного і неспосібного в теперішній складі до полагодження руских справ, 4) жадають поділу кр. ради шкільної на руску і польську секції та 5) щоби про оснуванє руских шкіл середних рішали компетентні власти шкільні, а не сойм і повітові ради, 6) домагають ся рускої мови урядової в руских школах і 7) науки рускої мови та уживання єї на рівні з польською у фахових викладах по всіх школах рільничих, промислових і доповняючих у східній Галичині, 8) протестують проти проектів законв о бюрох посередництва праці, рентових оселях і зборних громадах, 9) ухвалюють признанє рускому клубови соймовому і руским послам-вірлістам а головню Є. Е. Митрополитови, одобрєнє сецесії, а погорду тим послам, що зломали солідарність, 10) ухвалюють конечну потребу пополного вибору тих самих послів і візванє виборців з дотичних повітів до однодушного голосованя на них при доповняючих виборах. — Віче покінчило ся відєспіванєм народних гимнів.

— **З Бобреччини** пишуть нам: В порі, коли по всіх містах східної Галичини відбувають ся віча задля запротестованя проти нинішнього ходу справ, та щоби ворогам і сьвітови показати, що

Новорічна пригода.

(Ковець).

— Отсе наші культурні твердині — розповідає дальше адвокат, коли ми поволеньки їхали через розширену Руську улицю. — Наші засоби страшенно змогли ся, від коли в тих двох найстаріших інституціях запанував русько-український дух. «Народний Дім» удержує головню цінну бібліотеку, для якої перебудовано ціле крило, де давніше була велика саля. Крім того сповняє ще богато інших, церковних, просьвітних і гуманітарних цїлій. Ставропігія, крім старанно удержаного музею, перецяла свою давню місію видавництва церковних і сьвіцьких книжок. Єї видавничє підприємство є безперечно найбільше в Австрії і видає річно до чверть міліона книжок.

— Чверть міліона річно? — скликнув я — хляб стілько миший розвело ся на Руси?

— Забуваєте на закордонну Україну. Після найновішого обчислення, з 1930. р., число Українців вносьть кругло 50 міліонів в збитій масі від Карпатів до Кавказу. А наші американські колонії в Бразилії і Канаді чинять також пять міліонів дуже засібного і культурного населєня. Взагалі у нас література розвила ся напричуд і книжковий рух величезний... Але отсе зближаємо ся — перебив собі адвокат — до місця моєї діяльності; думаю, що вас она буде також інтересувати.

Я відвернув мої очі від чорних мурів Успенської церкви, на яких золоті бані відбивали тим яркішим, величавішим сьвітлом. По про-

тивній стороні улиці висунув ся зза угла гарний рундук, а серед него якась велична стая на кони; позаду пишав ся якийсь масивний будинок з баштами і причілками, які надавали єму вид старинної твердині.

— Се «Дім Сокола» — вимовив адвокат з гордостю.

— Дім Сокола — повторив я махінально, обнимаючи очима гарну будівлю — отже тут він станув? Я-ж був також колись єго членом...

— Памятаємо на се і приймаємо вас як свого друга.

— О скілько тямлю, се місце належало до «Дністра»?

— Добре памятаєте! Опісля при регуляції міста «Дністер» закупив старий військовий магазин, що стояв тут і скомасувавши обі парцелі, відорочив передну, аж до улиці Боїмів «Соколови», а сам побудовав ся на задній, між улицею Боїмів а Собієского.

— А скажи ще мені, чи «Дністер» реванув ся гарно?

— Ах, ще як! Від коли заведено примусову асекурацію — розуміє ся, з узглядненєм національних інтересів — «Дністрови» стало за тісно в новій хаті і він закупив противлежну камяницю аж до улиці Валової та получив другий поверх обох домів критим ганком по через улицю; мимходом сказавши се була новість у Львові, на яку однак згодила ся міська рада.

— А хтож се на тім памятнику перед сокільною?

— Се Богдан Хмельницький, наш патрон, бо він перший опер ся на масах і умів їх порушити, — а се також і сокільський девіз.

Я проковтнув свою замітку, що так і піхала ся на язик, але видно, що адвокат запримітив се з мого погляду, бо так дальше єтав говорити:

— Знаю, що за Ваших часів се було би неможливе. Але тепер наш Богдан вернув до почеси у всіх. Давна пісня, що називала єго «нерозумним сивом, що занастив Україну», стала нині вже анахронізмом. Богдана інтенції були чисті і щирі для народу і він не може відповідати за вини тих, що відтак хитро і вирономно закули Україну в тяжкі кайдани застою на більше, чим півтора сотки літ. А навіть і Польки глядять тепер инакше на свою історію і признають єго як борця за волю — долю гнетених мас європтив самової колішньої польської шляхти. Але як бачу — замітив адвокат — сам «Сокол» вас якось мало заінтересував. Се він тільки зверху виглядає так скромно, але є інституцією, яка величезну ролю відиграє в нашій національній житю. Коли перед пяти роками ми обходили тридцятьпятилітній ювілей істнованя українського «Сокола», злетіло ся дєсят тысяч другів, а гостей і делегатів було до півтора тисяча. Ціла велика, славянська сімля зложила голд нашої національній ідеї, яка на подив цілому сьвітови зуміла в таким короткім часі видвигнути століттями гноблений, майже замерлий нарід, до життя, труду, розвою, до «сьвітла правди і любови!»

Тимчасом ми вступили у фірточку великої входової брами, що своїми широченними, закутими, дубовими плечима немов боронить приступу для непокликаних. Широкі сїни зі сходовою кліткою роблять вражінє поваги, навіть строгости: нігде жадних прикрас, жадного збитку

нарид стоїть за своїми вибранцями-послами — Бобреччина досі не могла зваяжати ся на скликанє віча, або бодай довірчючої наради. Де повітова організація і єї провідники? (ен)

— В справі шкіл для безграмотних пишуть нам з учительських кругів: Богато вже позаходило ся шкіл для анальфбетів, а чимраз більше чуто голоси про їх потребу. Так отже робота робить ся поки-що, хоч донеде є дечого богато — над чим треба-б застановити ся, если має ся працювати з хісвом. Працю ту треба вперед усього вирівнати, звести єї на певну та систематичну дорогу. Не думаю тут — з гори запевнюю — боронити пустих фраз, формальностей, обмежувати чиюсь діяльність через накладанє на руки пунт, говорити: Так має ся робити, а не инакше. Та все таки годі не подумати про плянову працю, скоро маємо як найуспішійше, а при тим найборше поборювати темноту і дати людям «світло». То, що дотепер робить ся, робить ся, осібною, без всякого пляну, без злуки, котра вирочим в кождім ділі має важну роллю — і то ще пиві в віці, де всі і вся стремлять до організації стоваришень, де цілий світ хоче стати одним великим товариством. Проте і в роботі научування анальфбетів — після мові гадки — рівнож треба мати якийсь плян, якого би менше більше з відповідними змінами, приміненнями для локальних відносин, мали придержувати ся всі, що позаводять у себе такі школи.

Треба тому застановити ся і означити все, що до в.уки тої мало б відносити ся в загальнім пляні науковім, який би треба зладити з доданєм одвітної інструкції. Все то найліпше обговорити би на найблизших загальних зборах Руского Товариства педагогічного. Тому то вважаю я за вказанє подати тепер тих кілька гадок під загальну розвагу, щоби в данім разі мігтось з покликаних виступити з готовим проектом сеї переважної для всіх організації. Подати нам про се конче треба, а по поладнаню отсих найперших справ — приступити всім охочим до праці між народом. Пішли провідники-посли в народ і забрались до праці, тож працюймо і ми, що сьомо між тим народом та причиняймо ся до єго добра. А єго добро є і на шим, а дальше цілої України Русі, якої розвиток повинен лежати всім патрістам на серці. Під тою девізою повинні всі злучитись, а всякі побічні згляди, як невигода, превелика праця побіч праці ставової, що правда, великої ваги в тім разі, то треба посвятити, бо без посвятї нема нічо. І охоти треба трошки, бо «без охоти, не спорі роботи». Впрочім, хто не годен — той не мусить. (ка)

— П. Саломея Крушельницка, як звісно, виступає тепер в операх на сцені театру San Carlo в Неаполі. Критика і публіка одушевлені єгою і голосом нашого слов'я. П. Mattino називає п. Крушельницку артисткою «гідною подиву» і заявляє, що лише єї завдячує ся поведженє сего-річного оперового сезону. Оноді сьнівала наша славна землячка титулову партію в «Адріанні Лекувер» Цілеї. Інтерпретація партії сьвідчила — пише П. Mattino — про незрівняний артизм, ін-

— Сюда вхід для публіки — замітив адвокат — гімнастикуючі мають входи з противної сторони, від улиці Боїмів.

Ми підійшли прямо межі обома підносячим ся крилами сходів до входових дверей і ними увійшли до великої гімнастичної салі. Кількасот людей з голими раменами виконувало тут гімнастичні вправи під проводом старшини, що проводив рухи на підвисеню. Хвилику ми стояли, оглядаючи рівномірні движєня, а я подивляв в душі єю велику докладність та меткість, з якою виконували ті сотні всякі звороти і рухи. Коли настала павза відпочинку, адвокат повів мене на підвисенє і промовив стено-ривим голосом:

Други! Отсе ваш друг з тамтого сьвіта. Затужив за нами і повернув по трицяти літах, щоби нас побачити. Слава єму за те!

— Слава!!!... загреміло з соток тих здорових грудий так зично, так гучно, що я аж... пробудив ся.

Що дальше стало ся, я вже розказав з початку: я зловив за перо і отсе списую головні моменти мого дивного сну. Тільки що деякі подробицями і тонкостями, а знов богато інших десь немов у воду пропало. Тому вже даруйте ласкаві читачі, що образ того гарного сну-мрії вийшов може неповний, але чоловік ветаючи рано, не раз забуде навіть найневійшні нумера на льстерю, не то те, що буде діяти ся аж за трицять літ на нашій Русі-Україні...

Л. Л.

телігенцію і виімковий талант сьпівачки. Те саме пишуть і інші дневники. П. Puzolo прим. зазначає, що інавгураційне представленє в San Carlo повело ся світло лише завдяки участі п. Крушельницкої, а описля широко пише про вокальну техніку і блискучу індивідуальність артистки. На жалє однак імя артистки у всіх рецензіях пекрученє на «Krusceniski».

— Оціночна комісія. Ц. к. висшій суд краєвий у Львові на внесєнє ц. к. намісництва затвердив 106 анатоків у східній Галичині до оцінювання предметів, які має ся вивластити для залізничних доріг. До оцінювання переважно мужицких ґрунтів призначено 63 самих дідачів або завідателів дібр. З обсягу лісництва назначено 22 анатоків, для будівництва 12. для фабрик 4, а для гірництва 5 ох. На 106 «анатоків» нема ні одного Русина. Без коментарів!

— Знесєнє мита. Повітова рада в Лімановій знесла всі мита на повітових дорогах в повіті.

— Іспитова комісія для учителів народних шкіл в Самборі оголошує, що кваліфікаційний іспит починає ся дня 8. лютого письменною частію. Подання можна вносити до кінця с. м.

— Наслідки розрухів в львівській в'язниці. Судовий радник Халак перевів слідство в справі онодішних розрухів в'язнів в в'язниці при ул. Баторого і наложив на 8 в'язнів кару 6-, 4- і 3-тижневої строгої в'язниці з кайданами на руках і ногах. Така сама кара стрігнїть ще яких 20 в'язнів, що брали участь в розрухах.

— Краєва рада шкільна іменувала: Ів. Демянчука суплєнтом V-ої гімназії у Львові, Стан. Забельского в II-ій школі реальній у Львові, Брон. Рильского в гімназії в Сяноці, Івана Колдубу в гімназії Франца-Йосєфа в Тернополі, Йос. Маховского в гімн. в Ряшеві. — Дальше затвердила краєва рада шкільна вибори представителів учительства до ц. к. окружних рад шкільних: Йос. Щербановского, управителя 6-кл. школи в Рогатині, до тамошної окружної ради шкільної, Кар. Тварога управителя 2-кл. школи в Сусєдовичах, до окружної ради шкільної в Самборі, Ів. Жлобицкого учителя 6-кл. школи в Білій, до окружної ради шкільної в Тернополі, Мих. Головачака, управителя 2-кл. школи в Задвір'ю, до окружної ради шкільної в Перемишлянах, Стан. Цвякльнянского, учителя 5-кл. школи мужескої в Добромилі, до тамошної окружної ради шкільної, Ем. Казивєвича, управителя 4 кл. школи в Кобачах, до окружної ради шкільної в Косові і Андр. Марєнина, управителя 4-кл. школи в Яворові, до тамошної окружної ради шкільної.

— Катастрофа на морі. З Одеси доносять: В корабель «Цариця», що стояв на якорі, ударив оноді французкий парохід «Ніверн». На «Ніверні» настав переполох. Турецкі паломники, які на нїм находили ся, кинули ся до води, наслідком чого утопило ся 100 осіб. «Цариця» зірвала ся з якора і разом з водою вискочила на берег. Уратувало ся около 700 подорожних, голов-но турецких паломників. «Царицю» стягнули з мільни і разом із сильно ушкодженим «Ніверн» відвели до порту в Царгороді, до направи.

— Щасливий поцілунок. Гарні Парижанки вірять, що накові їх в ніч св. Сильвестра (тоб-то новорічну) поцілує огневий сторож, то будуть через цілий рік мати щастє. Щоби отже бути щасливими, много пань виїздить того вечера на улиці коло театрів і виїкують, поки там не покінчить ся спектакль. Коли огневї сторожі, що були заняті в театрі, виходять, панї йдуть на-проти них — они ж знають, що се має значити і обіймивши ніжно даму, вицїлюють голосно в уста і лице. Лучєє ся нерідко, що сторож знайде в своїм плащі відтак двайцять-франківку, натомість панї вдоволені будучим щастєм вертають домів. (ка)

— Алькоголізм являє ся одною із найстрашійших язв людскости, яка щораз більше єї обхоплює і щораз більше єї нівечить. Осє в Англії, як се виказує Чарльз Сміт в річнику ан-гліської ліги тверезости на 1904. р. — змагає ся піяństwo із дня на день та доходить вже до таких розмірів, що заходить конєчна потре-ба обмежити продаж алкоголічних напїтків. Осє в 1858. р. випило в Англії алькоголічних напїтків за 97,221,000 фунт. штер. а в 1902. р. підскочило те число аж на 179,504,000 фунтш штер. За пїянтку покарано там в 1888. р. 85,472 людей, а в 1901. року число покараних малоцо не потроїло ся, бо виносило 210,420. Враз із нїгем під-учав духовий та фізичний стан Англіїців. Число божевільних, яке виносило 1857. р. 27,693, зро-сло 1902. р. на 113,964; самоубийств було в 1858. р. 1,274 а в 1901—3,121. — От і видно наглядно, як шкідливий алькоголь для людей та єго кон-сумція не зменшить ся швидше, доки протиаль-коголічна акція не доведе до того що і най-ширші верстви людскости не дійдуть до повного розуміння й шкідливости алькоголю. Саме обме-женє продажі алькоголю поможе тут не богато, доказом чого хочєб Сполучені Держави. У деяких тамошних державах не дістанє алькоголю у неділі ні на лік, хіба в аптеці на рецепту — та піяки і тут дають собі раду. В суботу за-

смотрюють си фляхами «віски» і сьвяткують, цілу неділю при чарці, запиваючи ся на смерть.

— Вік зьвірят. Вельми інтерєсна статистика, що виказує довготу житя зьвірят: Конї і осли жиють до 30 літ; пєи можуть жити 25 до 30 літ — підчас коди віваї, кози, безроги і коти мають в перспективі лишєнь 15 літ житя. Гусь може жити 30, воробєць 25, а ворона аж 100 літ, натомість кури, качки і індки можуть до-тягнути лашє до 12 літ. Найдовше жиють слон і папугай, бо жите обох перевишає нераз сотку років. Вірування про тисячлітнє жите кертиці і саламандри лишаются ся поки-що недоказаними. Звісною річю є, що деякі комахи жиють лиш кілька годин, прим. однодївка. Питанє впрочім, як довго жити можуть зьвірята, не є ще доста-точно порішенє задля надто утрудненої об-сервації. Особливо дуже мало знаємо, або майже нічо не знаємо про довготу житя даких зьвірів. (ка)

— З залізниць. Зміна цїн їзди на залізницї льокальній Хабівка Закопанє. — З днем 1. мар-ця 1904. підвишає ся цїни їзди на позістаючій в державнім зарядї залізницї льокальній Хабів-ка-Закопанє. Рівночасно запроваджує ся на сій залізницї карти поворотні з дводневою важно-стію. Нові цїни подані в порозвішуваних по-стаціях табелях цїн.

Тарифа в переладованєм на Лабу для Га-личини і Буковини. — З днем 1. сїчня 1904. входить в жите додаток III. до тарифи часть II.

— Дрібні вісти. Проти вибору д-ра Габришев-ского посадином Бібрки внесєно протєст, де подано досить яркі заміти. — В краківскім го-тели у Львові отруїв ся в суботу мішаниною опії, стрихніни і морфіни фармацевт зі Стрия, 30-літній Володислав Добошевский. Самоубийник не оставив ніякого листу. — В Берліні є 1300 мільонерів. Найбогатшій з них має 43,000,000 марок і платить 23,000 м. річного податку.

— Переписка Редакції. Вл. І. Л. в Лїм. Вірш не надає ся — слабовський. Термін «коли буду міг» нічо не означає, тому і відповідь була лиш-ня. Адреса «Сокола» Підвалє 7, картки висила-ють ся тільки за готівку; серія з десяти кар-ток коштує 2 К 50 с. з долучєнєм на рекомен-дованє порто 35 с.

— Важне для сьвященників. «О Сьвящен-стві» шість книг св. Йоана Золотоустого, в перекладі на руску мову з поясненями, житєписю і зображенєм великого Сьвятителя, знаменита лектура для кожного сьвященника, стор. 240 8°, дістати єще можна у сьвящ. Д. Дорожницького, Львів пл. св. Юрія 5. Тї, що пришлють 3 К 20 сот., дістануть крім висше згаданого діла також «Св. Письмо о сьвященнику» стор. 35 8°.

Телеграми

з дня 18. сїчня.

Будапєшт. Гр. Тіса скликав анкету для сой-мової реформи виборчої на 30. с. м. до міністер-ства внутрішних справ.

Будапєшт. Угорский сойм на нинішнім за-сїданю веде дальшу дискусію над військовим законом.

Гмунден. Данський король відїхав до Ко-пенгага.

Токіо. Вел. кн. Алексєєв прирік повне без-печєнєство в случаю війни япаньским підданім, які мешкають в Порт Артурі.

Вєшингтон. Департамент стану одержав автєнтичну вість, що заходи Німєччини, Фран-ції і Англії, аби не допустити до російско-япаньскої війни, покінчили ся нічим. Если Ро-сія не вдоволят бажаням Япанії, то війна є неминуча.

Мєдіолян. З Петербурга доносять до тут-ешних газет, що Росія має вислати до всіх пра-вительств обїжник, в яким представить історію спору з Япанією.

Берлін. В німєцких колоніях в полуднево-західній Африці вибух бунт муриньского племен-и Гереро. Німєччина висилає військову підмогу тамошним залогам.

Господарскі, промислові і торговельні вісти.

Рахунок «Краєвого Союзу кредитового», сто-варішеня зарєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць грудєнь 1903.

Стан довжний:

1. Удїли	48,789 кор. 10 сот.
Фонд резервовий	2,575 „ 33 „
2. Вкладки:	

Стан з початком місяця грудня	718.869 к. 12 с.
вложено	70.513 к. 10 с.
винято	32.976 к. 66 с.
Стан з кінцем місяця грудня	756.405 „ 56 „
3. Позички зятягнені:	
Стан з початком місяця грудня	20.000 к. — с.
зятягнено	10.000 к. — с.
сплачено	10.000 к. — с.
Стан з кінцем міс. грудня	20.000 „ — „
4. Сальдо відсотків	16.828 „ 21 „
Сума	844.598 кор. 20 сот.

Стан чинний:

6. Позички уділені:	
Стан з початком місяця грудня	793.771 к. 71 с.
сплачено	30.034 к. 90 с.
уділено	58.060 к. — с.
Стан з кінцем грудня	821.796 кор. 81 сот.
7. Движимости	782 „ 56 „
8. Льокаці	7.115 „ 80 „
9. Кошти спору	222 „ 31 „
10. Кошти адміністрації	10.874 „ 73 „
11. Готівка	227 „ 98 „
12. Друки для товариств	1.070 „ 26 „
13. Папери фонду резервового і спеціальної резерви	2.507 „ 75 „
Сума	844.598 кор. 61 сот.
кредит товариств	368.896 —
„ парцеляційний	300.098-15
„ скриптовий	94.924 —
„ приватний	57.878-66
Разом	821.796-81 кор.

Членів прибуло 7, убуло 0, остало з кінцем грудня 1903 447 з 1253 декларованими уділами в сумі 62.650 кор. Стопа процентова від вкладок 4 1/2 %. Стопа процентова від позичок 5 1/2 — 6 %. Зятягнено позички в Банку краєвим на 4 „.

Львів, дня 1. грудня 1903.

Дирекція.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
— Від 16. до 31. січня 1904. —

Нова

величава

програма!

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділю і свята 2 представлення о 4. год. сопол. і 8. год. вечером. Що п'ятниця High-Life представлено. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9, у Львові.

„Напівник церковний“

виданий бл. п. Ігнатієм Полотнюком в Перемишлі, можна набувати у тогож жени під адресою: Катерина Полотнюк, вдома по півці катедральнім в Станиславові, ул. Собієского ч. 50.

Ціна брошуров. прим. 4 К.
Оправного в пів-полотно 4 К 50 с.
Оправного в полотно 5 К.
Пересилка постова 60 сот.

Важне для Читальень „Просвіти“.

Сими днями видало Товариство „Просвіту“ новий наклад грамот для членів Читальень „Просвіти“. Кожда Читальня „Просвіти“ повинна постарати ся о такі грамоти для своїх членів.

Ціна 100 штук з пересилкою поштовою 4 корони 55 сот. Ціна 50 штук з пересилкою поштовою 2 кор. 55 сот. Виєлає ся тільки за попереднім надісланем гршей.

Канцелярія Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папери вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

Запросини до передплати.

Перший руский ілюстрований

КАЛЕНДАР МУЗИЧНИЙ

НА Р. 1904.

а багатим і одиноким в своїм роді додатком літературним опустать незадовго праєу друкарську.

Число примірників обмежене на число передплатників.

Передплата **2 К 10 с** (вже з оплатою пошти).

Замовляти Календар музичний можна ще до кінця сего місяця, надсилаючи поштовий переказ під адресою: Р. Зарицкий, у Львові, ул. Коперника ч. 16, I. пов.

Всілякі
КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення провізії або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 10.

ДИМ
„ПРОСВІТИ“

одиноке руске товариство асекураційне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіжжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премії, а чистий зиск т. є надвишкєу з оплат розділяє межє членів яко звороти; в послїдних трєх літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

ДНІСТРА

ДНІСТЕР

ДНІСТРА

ДНІСТЕР

ДНІСТРА

виплачує швидко дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3.187.258 К.

полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности. посередничать при обезпечєнях на житє в краківськєм Товариствє, відступає часть провізії з таких обезпечєнь на рускі добродїїні ціли; длятого на житє треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

Фонди виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщені в цїнних паперах пушлярих.

уділяє агєнції селянам особливо там, де єще не роблять дотенєрішні агєнти.

агєнти заробили вже 432 тисячїв корон провізїлї.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд посп. особ. приходить о годїні	до Львова	Поїзд посп. особ. відходить о годїні	зі Львова
6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:22	до Сучави, Жидачева, Бересмезе, Потуптор
6:20	з Чернівців (Галиц.), Чорткова, Калуша	6:30	до Підволочиск (Київ), Бродів дв. головний
6:50	з Соваля, Рави рускої	6:43	„ „ дв. Підзамче
7:35	з Самбора, Хирова	6:45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
7:55	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:25	8:35
7:55	на дв. головний	2:50	до Кракова, Відня, Праги, Берліна
7:45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:05	до Лавочного, Хирова, Калуша
8:55	з Кракова, Відня, Праги, Берліна	9:25	до Самбора, Хирова
9:57	з Стрия	9:40	до Соваля, Соваля, Любачева
10:25	з Равени, Любачева	10:35	до Чернівців, Потуптор, Делятина
11:15	з Станислава на Бересмезе, Потуптор	2:40	до Тернопілля, Потуптор, дв. головний
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	10:57	на дв. Підзамче
2:15	з Підволочиск, Кошицький на дв. Підзамче	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава
2:30	на дв. голов.	3:25	до Равени, Любачева
4:35	з Самбора, Хирова, Борислава	3:40	до Самбора, Хирова
5:16	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підзамче	3:50	до Яворова
5:30	на дв. голов.		
5:20	з Яворова		
1:40	з Чернівців, Ізмаїл		
5:40	з Кракова, Відня, Праги, Берліна		
5:50	з Белзці, Соваля, Любачева		
5:55			
	НІЧ		НІЧ
8:20	з Яворова	6:05	до Станиславова, Жидачева
12:20	з Чернівців, Букарешту	6:15	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави
8:40	з Кракова, Відня, Берліна, Ясєла, Риманова	6:51	до Яворова
2:31	з Самбора, Снятка	6:40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
10:00	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підзамче	8:05	до Соваля, Рави рускої
10:02	на дв. голов.	8:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
10:0	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша	9:20	на дв. Підзамче
10:40	з Тернопілля, Грималова на дв. Підзамче	2:51	до Ізмаїл, Чорткова
3:9	на дворець головний	10:52	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
3:30		11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11:24	на дв. Підзамче
		11:05	до Стрия
		11:14	до Жовквя (лише що неділі)
		4:10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пога нічна числять ся від 6. годїні вечером до 5. годїні 59 минут рано.

Час середно-європейскїй рїзнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12. год. 36 мин. часу львівского — бюро інформаційне ц. к. залїзнич. державних (ул. Красїцьких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залїзничих, продає білєти вського рода і розкладї їзди.